

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Допускається до захисту

завідувач кафедри обліку і оподаткування

 доцент С.М. Хомовий
(підпис) *вчене звання, ініціали, прізвище*

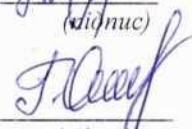
« 20 » листопада 2023 року

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА
«ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ
ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ВАЛТЕКС»

Виконав: Назаренко Олег Віталійович
прізвище, ім'я, по батькові

(підпис)

Керівник: доцент Гаврик Олеся Юріївна
прізвище, ім'я, по батькові

(підпис)

Рецензент: доцент Драган Оксана Олександрівна
прізвище, ім'я, по батькові

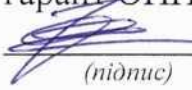

(підпис)

Я, Назаренко Олег Віталійович, засвічую, що кваліфікаційну роботу магістра виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Затверджую
гарант ОПП «Облік і оподаткування»
 професор І.В. Свиноус
(підпис) вчене звання, ініціали, прізвище
« 19 » грудня 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу магістра

Назаренку Олегу Віталійовичу

Тема: «Організації обліку і аналізу операційних витрат підприємства на прикладі ТОВ «Валтекс»

Перелік питань, що розробляються в роботі: розкрити сутність категорії «операційні витрати»; здійснити аналіз діяльності підприємства та оцінити облікову політику; охарактеризувати порядок первинного обліку операційних витрат базового підприємства; здійснити оцінку діючої системи бухгалтерського обліку витрат на підприємстві; визначити мету і завдання аналізу операційних витрат; здійснити аналіз операційних витрат підприємства; визначити напрямку удосконалення обліку та аналізу витрат підприємства.

Вихідні дані (за необхідності) – звітність ТОВ «Валтекс».

Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Період виконання	Відмітка про виконання
Огляд літератури	січень-лютий 2023	виконано
Теоретико-методична частина	березень-квітень 2023	виконано
Аналітична частина	травень-липень 2023	виконано
Рекомендаційна частина	серпень-вересень 2023	виконано
Оформлення роботи	жовтень 2023	виконано
Перевірка на плагіат	листопад 2023	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	листопад 2023	виконано
Подання на рецензування	грудень 2023	виконано

Керівник роботи

підпис..

доцент О.Ю. Гаврик
вчене звання, ініціали, прізвище

Здобувач

підпис

О.В. Назаренко
ініціали, прізвище

Дата отримання завдання « 20 » грудня 2022 р.

АНОТАЦІЯ

Назаренко О.В. «Організації обліку і аналізу операційних витрат підприємства на прикладі ТОВ «Валтекс»

В сучасних умовах господарювання підприємств різних форм власності важливого значення набувають правильно налагоджений облік операційних витрат та калькулювання собівартості продукції, за допомогою яких здійснюється контроль за діяльністю, і які є основою поліпшення системи ціноутворення, оптимального використання матеріальних і трудових ресурсів, зниження собівартості та інше.

Метою магістерської роботи було вивчення діючої методики обліку й аналізу операційних витрат й розробка рекомендацій щодо удосконалення їх відображення в обліку на прикладі ТОВ «Валтекс».

У контексті дослідження вважаємо за потрібне виділяти в складі основної діяльності такі господарські процеси, які за своїм змістом є окремими процесами, що між собою взаємопов'язані та представляють цілісну операційну функцію підприємства: закупівельна діяльність, виробнича діяльність, діяльність з реалізації товарів, робіт та послуг, інноваційна діяльність в сфері виробництва і послуг.

Основна діяльність підприємства не повинна обмежуватися лише створенням і реалізацією нового продукту (товару, послуги), а й має забезпечувати передумови для диверсифікації виробничого процесу з використанням новітніх технологій. В даному випадку можна говорити про інтеграцію двох видів діяльності - основної та інноваційної, в ході створення підґрунтя для ведення ефективного господарювання, з метою отримання максимального економічного і соціального ефекту від вкладення фінансових ресурсів в розвиток підприємства.

Кваліфікаційна робота містить три розділи де наведено теоретичне і практичне дослідження. Складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 53 найменувань, містить 6 таблиць, 10 рисунків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 89 сторінках друкованого тексту.

Ключові слова: операційні витрати, облікова політика, матеріальні витрати, відрахування на соціальні заходи, амортизація, операційна діяльність.

ABSTRACT

Nazarenko O.V. «Organization of accounting and analysis of operating costs of the enterprise on the example of Valtex LLC»

In the modern conditions of management of enterprises of various forms of ownership, correctly adjusted accounting of operating expenses and calculation of production costs, which are used to control activities and which are the basis for improving the pricing system, optimal use of material and labor resources, cost reduction, etc., are of great importance.

The purpose of the master's thesis was to study the current method of accounting and analysis of operating costs and to develop recommendations for improving their reflection in accounting using the example of Valtex LLC.

In the context of the study, we consider it necessary to distinguish the following business processes as part of the main activity, which are separate processes in their content, which are interconnected and represent a complete operational function of the enterprise: purchasing activity, production activity, activities for the sale of goods, works and services, innovative activity in the field of production and services.

The main activity of the enterprise should not be limited only to the creation and implementation of a new product (goods, services), but should also provide prerequisites for the diversification of the production process using the latest technologies. In this case, we can talk about the integration of two types of activity - basic and innovative, in the course of creating the basis for effective management, with the aim of obtaining the maximum economic and social effect from the investment of financial resources in the development of the enterprise. The qualification work contains three sections where theoretical and practical research is given. It consists of an introduction, three sections, conclusions, a list of used sources with 53 titles, contains 6 tables, 10 figures. The main content of the thesis is laid out on 89 pages of printed text.

Keywords: operating costs, accounting policy, material costs, deductions for social activities, depreciation, operational activity.

ЗМІСТ

Вступ	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ	7
1.1. Операційні витрати: характеристика, склад та класифікація	7
1.2. Підходи до класифікації витрат	17
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку й аналізу операційних витрат	27
Висновок до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	33
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства	33
2.2. Поняття про операційну діяльність та операційні витрати відповідно до вимог національних П(С)БО та податкового законодавства	37
2.3. Облік інших витрат операційної діяльності	49
Висновки до розділу 2	64
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА ТА ОРГАНІЗАЦІЯ АНАЛІЗУ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	66
3.1. Організація аналізу операційних витрат	66
3.2. Удосконалення обліку і аналізу операційних витрат	72
Висновки до розділу 3	77
ВИСНОВКИ	79
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	85
ДОДАТКИ	91

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрєєва Г.І. Економічний аналіз : навч. посіб. 2008. 263 с.
2. Артюшок К.А. Облік та аудит адміністративних витрат господарюючого суб'єкта (на прикладі лісогосподарських підприємств Рівненської області). Київ, Державна академія статистики, обліку та аудиту, 2005. 20 с.
3. Безверхий К. Класифікація непрямих витрат у системі управлінського обліку. Вісник КНТЕУ. 2009. № 4. С.106-117.
4. Болюх М.А., Бурчевський В.З., Горбатюк М.І. та ін. Економічний аналіз : навч. посіб. за ред. акад. НАНУ, проф. М. Г. Чумаченка. вид. 2-е, перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2013. 556 с.
5. Бочкарьова Т.О., Кулинич Р.О., Пігуль Н.Г. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня. Економіка і суспільство. 2017. Випуск № 10. С. 188-193.
6. Бутинець Т.А. Контроль внутрішньогосподарський чи внутрішній. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Міжнародний збірник наукових праць. вип. 2. Житомир: ЖДТУ, 2009.
7. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський управлінський облік: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та доп. Житомир : ПП "Рута", 2005. 480 с.
8. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. - №9(22). С. 11-18.
9. Бутинець Ф.Ф. Витрати виробництва та їх класифікація для потреб управління. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. 2012. № 1. С.11-15.
10. Верига Ю.А. Звітність підприємств : навч. посібник. 2-ге вид., доповн. та перероб. К. : Центр навчальної літератури 2008. 776 с.
11. Волков Д. П. Місце і роль операційної діяльності в системі підприємництва Вісник ждту (Економічні науки). 2010. № 3 (53) . С. 40-42.

12. Волковицька О.М. Вітчизняний і зарубіжний досвід обліку прямих витрат на виробництво на підприємствах. «Економічні науки». Серія «Облік і фінанси». Випуск 12 (45). Ч. 1. 2015. с. 53-60.

13. Гавриленко К. Аутсорсинг як інструмент зниження витрат у системі стратегічного управління. Актуальні проблеми економіки. 2009. С. 104-109.

14. Голошевич І. Загальновиробничі витрати. Повернення з еміграції Бухгалтерія. 2011. № 44 (979). С. 62-67.

15. Гудзенко Н.М. Облік і контроль збуту в операційній діяльності сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.09. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит К., 2006. 20 с.

16. Деньга С.М., Фірсова Н.В. Сутність і класифікація витрат. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції [“Стан та проблеми інноваційної розбудови України”, 2005] Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2005. Том 3. С. 31 - 35.

6. Дерій В.А. Витрати на збут у системі обліку й аналізу невиробничих витрат. Облік і фінанси. 2013. № 4 (62). С. 20-23.

7. Дзюба О. Д. АВС-метод аналізу витрат торговельного підприємства: теорія та практика застосування. Київський національний торговельно-економічний університет - Наукова конференція . [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://intkonf.org/dzvuba-o-d-avs-metod-analizu-vitrattorgovelnogo-pidpriemstva-teoriva-ta-praktika-zastosuvannva/>.

8. Задорожний З. Внутрішньогосподарський облік в будівництві : методологія та організація: дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук : спец. 08.00.09 - бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності) Тернопіль: ТНЕУ, 2007.- 471 с.

9. Задорожний З.В Проблеми законодавчого регулювання бухгалтерського обліку в Україні. Економічний аналіз: зб. Наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. Тернопіль, 2009. Вип. 4. с.350-353.

10. Задорожний З.В. Внутрішньогосподарський облік в будівництві :

монографія, Тернопіль: Економічна думка, 2006. 336 с.

11. Задорожний З.В. Логістичні витрати та їх класифікація. Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2017. Вип. 2. с. 109117.

12. Задорожний З.В. Про предмет і метод внутрішньогосподарського обліку. Вісник ТНЕУ. 2007. №1. С. 62-71.

13. Задорожний З.В. Управлінський облік витрат періоду операційної діяльності. Вісник ТАНГ. 2004. № 3. С. 185-195.

14. Задорожний З.В., Крупка Я.Д., Микитюк Н.Я., Гудзь Н.В., Мельник Р.О., Денчук П.Н., Романів Р.В. Фінансовий облік : навч. посіб. Тернопіль:ТНЕУ, 2017. 544 с.

15. Іванюта П.В., Левченко З.М. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у виробничих підрозділах сільськогосподарських господарюючих суб'єктів : навч. К.: Центр навч. літератури, 2006. 362с.

16. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.

17. Кальна Т.А. Прийоми фінансового аналізу: переваги та недоліки. Економічний аналіз. 2018. Том 15. № 2. С. 13-18.

18. Коба О.В., Миронова Ю.Ю. Витрати підприємства та їх класифікація для потреб управління й економічного аналізу. Причорноморські економічні студії. 2020. Випуск 4. С. 99-103.

19. Колісник Г.М. Економічна сутність і класифікація витрат у зв'язку з узагальненням на рахунках бухгалтерського обліку. Науковий вісник ужгородського національного університету : Удосконалення обліку, аналізу, аудиту і звітності в сучасних умовах глобалізаційних процесів у світовій економіці, 2010. 234 с.

20. Корж М. В. Маркетинг : навч. посіб К. : ЦУЛ, 2008. 344 с.

21. Котляров М.Д. Концептуальні основи управління витратами

суб'єктів господарювання в умовах удосконалення ринкових відносин. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 9. С.43-47.

22. Крупка Я.Д., Задорожний З.В., Микитюк Н.Я. Фінансовий облік: Підручник 2-ге вид., доп. та перероб. К.: Кондор-Видавництво, 2013. 567с.

23. Міжнародні стандарти фінансової звітності (International Financial ReportingStandards)URL: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/archive/main?cat_id=240945

24. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник для студентів вузів. К.: Центр навчальної літератури, 2000. 412 с.

25. Олініченко К.С. Економічні аспекти еволюції поглядів на управління витратами. Вісник МСУ. 2017. №1. С. 31-35.

26. Омецінська І. Я. Особливості формування повної собівартості продукції (робіт, послуг) в управлінському обліку для цілей ціноутворення. Вісник ТНЕУ. 2018. №4. с. 120-133.

27. Омецінська І. Я., Починок Н.В. Нормативно - правове регулювання ціноутворення в Україні // Стан і перспективи розвитку бухгалтерського обліку в умовах глобалізації : монографія; за наук. ред. д.е.н., проф. З. В. Задорожного - Тернопіль : ТНЕУ, 2018. - С. 15-25.

28. Омецінська І.Я., Починок Н.В. Проблемні аспекти ціноутворення у вітчизняних підприємствах. Вісник ТНЕУ. 2017. №3. с.75-86.

29. Партин Г.О, Загородній А.Г. Управлінський облік. : навч. посіб. 2-ге вид., випр. та доп. К. : Знання, 2007. 303 с.

30. Партин Г.О.Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій : монографія. К.: УБС НБУ, 2008. 219 с.

31. Податковий кодекс України : Прийнятий Верховною Радою України 2.02.2010 №2755-VI. -URL <http://zakon.rada.gov.ua>

32. Починок Н.В. Облік витрат на формування та розвиток персоналу. Реформування економіки України: стан та перспективи: зб. мат. VI міжнар. наук.-практ. конф., (24-25 листопада 2011 р., м. Київ). К. : МІБО КНЕУ, 2011. С. 202-205.

33. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999. Дата оновлення 18.09.2018 URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

34. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 Дата оновлення: 31.05.2019. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

35. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: наказ Міністерства Фінансів України від 31.12.1999 №318. Дата оновлення: 27.06.2013. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

36. Родіна О.В. Історичний розвиток категорії «витрати». Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Випуск 17. с. 420- 424.

37. Руденко Л.В. Подольська В.О, О. В. Яріш. Аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства :навч. посіб. К. : НМЦ «Укоопосвіта», 2007. 422 с.

38. Серединська В.М., Загородна О.М., Федорович Р.В. Економічний аналіз : навч. посіб. : Тернопіль, Видавництво Астон, 2010. 623 с.

39. Секіріна Н.В. Загальні підходи до формування і класифікації нормативного забезпечення обліку і контролю витрат на виробництво готової продукції. Збірник наукових праць Хмельницького кооперативного торговельно- економічного інституту. 2018. №2.URL:

http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Znphktei/2011_2/statti_2/sekirina/sekirina.htm

40. Скрипник М.І. Розвиток бухгалтерського обліку і внутрішнього контролю витрат та калькулювання собівартості продукції : монографія, Житомир, 2011. 732 с.

41. Слуцкий Е. Е. Теория предельной полезности. Киев, 1910. 378 с.

42. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов : пер. с англ. М.: Эксмо -Пресс, 2007. С. 167-285.

43. Сорока С. Сутність витрат: історичний аспект. Економічний аналіз.

2010. Випуск 6. С. 152-154.

44. Супрученко О.Л. Еволюція розвитку категорії «витрати» та напрямки її удосконалення на підприємствах ресторанного господарства. URL: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream.pdf>

45. Третяк О.Д. Оцінка фінансового стану акціонерних товариств. Фінанси України. 2000. № 2. С. 98-103.

46. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Турило А.А. Управління витратами підприємства : навч. посіб.: Центр навчальної літератури 2017. 120 с.

47. Турило А.М., Кравчук Ю.Б., Цуцурук Н.М. Уточнення сутності поняття «витрати» і їхньої економічної оцінки на підприємстві. Актуальні проблеми економіки. 2004. № 11. С. 85-88.

48. Хорнгрен Ч., Фостер Дж., Датар Ш. Управленческий учт. пер. с англ. СПб, 2005. 1008 с.

49. Цимбалюк Л.Г., Скригун Н.П., Антошкіна Л.І. Формування та управління витратами виробництва: навч. посіб. Донецьк : Юго-Восток 2020. 240 с.

50. Чебан Ю. Особливості обліку і контролю адміністративних витрат: теоретичні аспекти і напрями удосконалення. Економічні науки. 2018. Вип. 36(2.2). С. 71-76.

51. Шендригоренко іяльність підприємства. Наукові записки. Серія “Економіка”. 2011. Випуск 18М.Т. Адміністративні витрати в системі ефективного управління фінансовою д. С. 447-452.

52. Юровский Б. Планирование, учет и анализ себестоимости продукции. - Х. : Центр «Консульт», 2006. 368 с.

53. Ярмоленко В.П. Про склад і класифікацію виробничих витрат. Бухгалтерія в сільському господарстві. 2018. № 11. С. 20-24.